

ОПЕТ „ИЗЕНАЂЕНИ” ЗБОГ НАПАДА ТЕРОРИСТА

ПИШЕ проф. др Милан МИЈАЛКОВСКИ

Уместо непрекидне превентивне противтерористичке опрезности, на сцени је недопустиво порозан национални и међународни систем обезбеђења од терористичке претње. Само уколико се догоди (и одржи) „противтерористички преокрет”, па општа противтерористичка превентива буде оптимална, изгледна је могућност ефикасне одбране од тероризма.

ПОРАЗ СИ

Као и много пута током претходних 15 година, после недавних терористичких напада цихадиста у Паризу, моћне државе савременог света реаговале су кампањски. Уместо тога, да су доследно спроводиле одбрану од тероризма какву су успоставиле после америчког „црног септембра” 2001. године, (тадашња главна терористичка претња), Ал Каида би данас представљала ружну прошлост.

Тачније, могућност цихадиста да приређују смртоносна изненађења (убијање цивила) била би сведена на најмању могућу меру. Уместо такве, нужне непрекидне превентивне противтерористичке опрезности, на сцени је недопустиво порозан национални и међународни

систем обезбеђења од терористичког изненађења. Управо последица таквог неефикасног система јесте тзв. Исламска држава, проглашена 29. јуна 2014, на великим деловима територија Ирака и Сирије. Она поуздано потврђује да су терористи успешно „преживели” предузимане, само делимично успешне, кампање, али и да су способни да припреме нова, још смртоноснија изненађења, попут недавног обарања руског путничког авиона у Египту и бестијалног убијања цивила у Паризу.

Противтерористичка превентива

Опште је познато да насилном (смртоносном) испољавању претходи успешна реализација комплекса тзв.

СТЕМА

ненасилних (несмртоносних) делатности (узрочне, индоктринарне, пропагандне, регрутне, финансијске, спонзорске, инфраструктурне, снабдевачко-оружане, оружанопособљавајуће, обавештајне, извиђачко-опсерверске уз избор потенцијалне непосредне жртве напада). Управо је основна сврха опште противтерористичке превентиве, националног и међународног система одбране од тероризма да одврати и спречи терористе у њиховим намерама. У том смислу најефикаснија одбрамбена мера јесте отклањање објективних и субјективних узрока који некога покрећу на тероризам. Запрепашћује то што више чињеница указује на то да је управо ова општа превентивна мера најмање ефикасна у одбрани од тероризма цихадиста.

Унутар вишеслојног муслиманског света и ислама, као религије, постоји неколико учења (школа), а једно од њих је салафијско. Реч је о легалној доктрини чији је следбеници сматрају једином исправном и који осећају своју „одабраност“ (супериорност) над осталим муслиманима. Фанатично су уверени да само они промовишу „прави ислам“ и да је њихова верзија једина, исправна, а они спасена скупина. За остале муслимане (следбенике других учења) тврде да су скренули с исправног пута који је одређен у Курану, да су новотари (вероодступници), непријатељи вере, а грађане других вероисповести сматрају неверницима. Следствено таквом схватању, упућују позив муслиманима за повратак „правом исламу“ и за преобраћење „невернима“, у ислам. Позив не подразумева добровољност. Карактерише га беспоговорно прихватање њиховог учења, а, уколико се пружа отпор, подразумева сва средства принуде. Вишегодишњи систематски тероризам салафија у многим земљама савременог света и терор на територији коју контролишу (тзв. Исламска држава, у Либији, Нигерији...), јасно дешифрира њихов позив и стратегију, а прати га погубно одсуство опште националне и међународне превентиве на сузбијању тероризма цихадиста.

Међу бројним последицама неефикасне опште противтерористичке превентиве истиче се готово легална „производња“ великог броја потенцијалних терориста, а најекстремнија је стварање терористичких колективитета, који применом силе покушавају да остваре мегаломански циљ. Њихови најпознатији репрезенти су Ал Каида и тзв. Исламска држава, који су повезани с више десетина локалних терористичких скупова широм света. Коришћењем развијене инфраструктуре у готово свим европским земљама, повремено изводе терористичке нападе и прете новим. Они, заправо, компромитују посебну противтерористичку превентиву европских држава, која колико год да је ефикасна, због одсуства опште превентиве, у многим случајевима не може да буде оптимална.

Да ли је могућ преокрет

Посебна противтерористичка превентива долази до пуног изражаја након што надлежне државне специјалне службе региструју жаришта регрутовања терориста и, наравно, идентификују такве појединце. Надзор њиховог противзаконитог деловања захтева двадесетчетворочасовно напрезање безбедносних и обавештајних служби. У супротном, „изненађења“ су неминовна. Пресецањем њихових планова (хапшење извођача непосредно пре извршења терористичких напада) онеспособљава се занемарљив део терористичких ресурса. То, пре свега, јер, недовољно ефикасно ометане, тзв. ненасилне делатности салафија, „производе“ нове терористе, чији број у појединим

земљама превазилази ниво противтерористичких могућности безбедносних и обавештајних служби.

Последњих неколико година тај проблем постао је још израженији, првенствено јер су држављани многих европских земаља (више десетина до више стотина џихадиста из једне земље) по неколико месеци боравили у тзв. Исламској држави, где су без бојазни учествовали у терористичким активностима. Неки од њих вратили су се у матичну земљу с прецизним задацима (један такав повратник, француски држављанин, учествовао је у недавним терористичким нападима у Паризу).

Актуелна противтерористичка кампања у Француској, која треба да траје наредна три месеца (ванредно стање), може да буде успешна само уколико буде ефикасно усмерена на онемогућавање салафија да реализују тзв. ненасилне делатности. Уколико се учини такав „противтерористички преокрет“ и општа превентива буде оптимална, изгледна је могућност ефикасне одбране од тероризма. Истовремено, у том периоду нужно је ефикасном применом посебне противтерористичке превентиве онеспособити све регистроване терористе.

Ипак, евентуални успех у Француској, или некој другој земљи, биће недовољан за победу, уколико исте мере не предузме комплетна међународна заједница. То подразумева одрицање од двоструких стандарда у вези с тероризмом џихадиста, уништење тзв. Исламске државе, али и искрену сарадњу свих држава савременог света, како налаже Повеља ОУН. ■

